

Lieta C-323/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 25. maijs

Iesniedzējtiesa:*Raad van State* (Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2021. gada 19. maijs

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:*Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid***Atbildētājs apelācijas instances tiesvedībā:**B.**Pamatlietas priekšmets**

Apelācijas sūdzība pamatlietā ir par *Rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa, Nīderlande) 2019. gada 12. jūnija nolēmumu, ar kuru tā B. celto prasību par *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības valsts sekretārs, turpmāk tekstā – “valsts sekretārs”) 2019. gada 8. marta lēmumu neizskatīt B. pieteikumu par termiņuzturēšanās atļaujas piešķiršanu saistībā ar patvērumu, jo par šī pieteikuma izskatīšanu joprojām esot atbildīga Itālija, atzina par pamatotu un iepriekš minēto lēmumu par spēkā neesošu, jo atbildība par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk tekstā – “Dublinas regula”), 29. panta 2. punktam 2019. gada 4. aprīlī esot tikusi nodota Vācijai un Itālijas atbildība šajā brīdī esot beigusies, un neesot nozīmes tam, ka starp Nīderlandi un Itāliju 2018. gada 1. aprīlī esot tikusi noslēgta vienošanās par atbildības atzīšanu un B. 2019. gada 29. aprīlī esot ticis pārsūtīts uz Itāliju.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu par Dublinas regulas 27. panta 1. punkta un 29. panta 2. punkta interpretāciju

Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu sniegt skaidrojumu saistībā ar šīs regulas piemērošanu situācijā, kad starp divām dalībvalstīm jau pastāv vienošanās par atbildības atzīšanu un ārvalstnieks pirms pārsūtīšanas starp šīm abām dalībvalstīm ir aizbēdzis un pēc tam trešajā valstī no jauna iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Konkrētāk iesniedzējtiesa jautā, pirmkārt, kā ir jāinterpretē jēdziens “pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts” Dublinas regulas 29. panta 2. punkta izpratnē un, otrkārt, vai ārvalstnieks atbilstoši šīs regulas 27. panta 1. punktam trešajā dalībvalstī var atsaukties uz starp divām citām dalībvalstīm spēkā esošā pārsūtīšanas termiņa beigām.

Prejudiciālie jautājumi

1) a) Vai jēdziens “pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts” Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180), 29. panta 2. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir jāsaprot dalībvalsts (šajā lietā trešā dalībvalsts, t.i., Nīderlande), kas kā pēdējā citai dalībvalstij ir iesniegusi pieprasījumu par atpakaļuzņemšanu vai uzņemšanu?

b) Noliedzošas atbildes gadījumā: vai apstākļi, ka iepriekš starp divām dalībvalstīm (šajā lietā: Vācija un Itālija) ir tikusi noslēgta vienošanās par atbildības atzīšanu, ietekmē trešās dalībvalsts (šajā lietā: Nīderlande) no Dublinas regulas izrietošās juridiskās saistības pret ārvalstnieku vai dalībvalstīm, kas ir noslēgušas šo iepriekšējo vienošanos, un, ja tas tā ir, kāda ir šī ietekme?

2) Ja uz pirmo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši: vai Regulas (ES) Nr. 604/2013 27. panta 1. punkts, skatot to tās 19. apsvēruma gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka saistībā ar tiesību aizsardzības līdzekļa pret pārsūtīšanas lēmumu izmantošanu par pamatotu tiek atzīta personas, kura lūdz piešķirt starptautisko aizsardzību, norāde, ka pārsūtīšana nevar notikt, jo ir beidzies pārsūtīšanas termiņš, par ko divas dalībvalstis (šajā lietā: Vācija un Itālija) ir vienojušās iepriekš?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Dublinas regula, it īpaši 4., 5., 9., 19. un 28. apsvērums, kā arī 2., 3., 18., 19., 20., 21., 23., 25., 26., 27. un 29. pants

Komisijas Regula (EK) Nr. 1560/2003 (2003. gada 2. septembris), ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, redakcijā, kas grozīta ar Komisijas 2014. gada 30. janvāra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 118/2014, it īpaši 9. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Vreemdelingenwet 2000 (turpmāk tekstā – “2000. gada Ārvalstnieku likums”), it īpaši 8., 28. un 30. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2017. gada 3. jūlijā B., kura izcelsmes valsts bija Gambija (turpmāk tekstā – “B.”), lūdza Vācijā piešķirt starptautisko aizsardzību. Tā kā viņš iepriekš bija lūdzis piešķirt starptautisko aizsardzību Itālijā, Vācija lūdza Itāliju viņu uzņemt atpakaļ; šis pieprasījums tika pieņemts. Sešu mēnešu ilgais pārsūtīšanas termiņš tika sākts skaitīts 2017. gada 4. oktobrī, taču tas tika pagarināts līdz 2019. gada 4. aprīlim, jo izrādījās, ka B. nezināmā virzienā Vāciju bija atstājis.
- 2 B. pēc tam 2018. gada 17. februārī lūdza piešķirt starptautisko aizsardzību Nīderlandē. 2018. gada 17. martā valsts sekretārs nosūtīja Itālijai atpakaļuzņemšanas pieprasījumu, kas 2018. gada 1. aprīlī tika pieņemts. Ar 2018. gada 29. jūnija vēstuli Nīderlandes iestādes informēja Itāliju, ka B. ir aizbēdzis un tāpēc nevar tikt pārsūtīts sešu mēnešu termiņā.
- 3 Lai gan 2018. gada 9. jūlijā B. lūdza no jauna piešķirt starptautisko aizsardzību Vācijā, Vācijas iestādes 2018. gada 21. decembrī konstatēja, ka viņš bija izceļojis nezināmā virzienā. Pēc tam B. atgriezās Nīderlandē, kur viņš 2018. gada 27. decembrī iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par kuru ir runa šajā lietā.
- 4 Ar 2019. gada 8. marta lēmumu valsts sekretārs atteicās izskatīt šo pieteikumu ar pamatojumu, ka par to joprojām esot atbildīga Itālija. 2019. gada 29. aprīlī valsts sekretārs pārsūtīja B. uz Itāliju.
- 5 Par šo pārsūtīšanas lēmumu B. cēla prasību *Rechtbank Den Haag*, kas 2019. gada 12. jūnijā pieņēma pārsūdzēto nolēmumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 B. pirmās instances tiesā pauda viedokli, ka atbildība par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir tikusi nodota Vācijai, jo esot beidzies starp šo valsti un Itāliju 2017. gada 4. oktobrī noslēgtajā līgumā par atbildības atzīšanu paredzētais pārsūtīšanas termiņš.

- 7 Valsts sekretārs pret minēto iebilda, norādot, ka situācijai, kāda tā ir dienā, kad ārvalstnieks ir iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ir izšķiroša nozīme saistībā ar to, kura dalībvalsts ir atbildīga. Tā kā starp Itāliju un Vāciju spēkā esošais pārsūtīšanas termiņš brīdī, kad B. pirmo reizi lūdza piešķirt starptautisko aizsardzību Nīderlandē, vēl nebija beidzies, atbildīga esot Itālija. Turklāt starp Itāliju un Vāciju spēkā esošā pārsūtīšanas termiņa skaitīšana, pamatojoties uz t.s. “chain rule”, ar pieteikuma iesniegšanas Nīderlandē brīdī esot tikusi pārtraukta, un esot ticis sākts skaitīts jauns 18 mēnešu pārsūtīšanas termiņš, kura laikā B. var tikt pārsūtīts uz Itāliju.
- 8 Lai pamatotu savu apelācijas sūdzību, valsts sekretārs turpināja paust savu viedokli, ka atbildīga ir Itālija. Šajā sakarā viņš norāda, ka pirmās instances tiesa, vērtējot vienošanos starp Nīderlandi un Itāliju par atbildības atzīšanu, ir nepamatoti ņēmusi vērā izmaiņas, kas 2019. gada 4. aprīlī ir iestājušās attiecībās starp Vāciju un Itāliju. Vērtējums saistībā ar jautājumu, vai atbildība atbilstoši Dublinas regulas 29. panta 2. punktam, beidzoties termiņam, ir tikusi nodota citai dalībvalstij, varot attiekties tikai uz attiecībām starp Nīderlandi un Itāliju. Turklāt atbildīga par pārsūtīšanu galvenokārt ir dalībvalsts, kurā ārvalstnieks atrodas un kur norisinās procedūra. Tāpēc, sākot ar brīdī, kad 2018. gada 1. aprīlī tika pieņemts Nīderlandes atpakaļuzņemšanas pieprasījums, galvenajai nozīmei ir jābūt pārsūtīšanas no Nīderlandes uz Itāliju īstenošanai, un Nīderlandei (vairs) neesot jāņem vērā starp Vāciju un Itāliju spēkā esošā pārsūtīšanas termiņa beigas. Visbeidzot Vācija nevarot būt atbildīga, ņemot vērā arī “chain rule”, jo 18 mēnešu pārsūtīšanas termiņa skaitīšana attiecībā uz Vāciju esot sākusies no jauna, kad B. 2018. gada 17. februārī Nīderlandē no jauna lūdza piešķirt starptautisko aizsardzību.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 9 Iesniedzējtiesas ieskatā ir noskaidrots, ka Nīderlande jau saistībā ar 2018. gada 17. februāra starptautiskās aizsardzības pieteikumu bija noslēgusi ar Itāliju vienošanos par atbildības atzīšanu un ka šīs vienošanās pārsūtīšanas termiņš vēl nebija beidzies, kad B. 2018. gada 27. decembrī Nīderlandē iesniedza šobrīd aplūkojamo starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Minētais esot spēkā arī attiecībā uz pārsūtīšanas termiņu atbilstoši 2017. gada 4. oktobra starp Vāciju un Itāliju noslēgtajam līgumam par atbildības atzīšanu. Iesniedzējtiesa no minētā secina, ka Itālija šobrīd aplūkojamā pieteikuma iesniegšanas brīdī vēl bija atbildīgā dalībvalsts.
- 10 Taču šī lieta starp pusēm aprobežojoties ar jautājumu, vai šī atbildība, pirms valsts sekretārs pārsūtīja B. 2019. gada 29. aprīlī uz Itāliju, atbilstoši Dublinas regulas 29. panta 2. punktam ir tikusi nodota Vācijai vēlāk, jo starp Vāciju un Itāliju spēkā esošais pārsūtīšanas termiņš esot beidzies 2019. gada 4. aprīlī.
- 11 Šīs lietas īpatnība esot saskatāma faktā, ka šī starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas brīdī bija konstatējamās divas spēkā esošas vienošanās

par atbildības atzīšanu ar atšķirīgiem pārsūtīšanas termiņiem. Tāpēc iesniedzējtiesa vēlas zināt, ciktāl vēl bija nozīme līgumam starp Vāciju un Itāliju par atbildības atzīšanu un ar to saistītajam pārsūtīšanas termiņam, kad B. Nīderlandē iesniedza šo starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

- 12 Iesniedzējtiesa konstatē, ka Dublīnas regulā nav ietverta jēdziena “pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts” definīcija. Lai gan Tiesas judikatūra par Dublīnas regulas 29. pantu attiecoties tikai uz situācijām ar divām dalībvalstīm, Tiesas judikatūrā ir atrodamas norādes uz pieņemumu, ka dalībvalsts ir jāuzskata par “pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti” tikai tik ilgi, kamēr tā ārvalstnieku faktiski vēl var pārsūtīt. Tiesa 2019. gada 19. marta spriedumā *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 59. punkts) ir konstatējusi, ka Dublīnas regulas 29. panta 1. punktā un 2. punkta pirmajā teikumā noteiktais sešu mēnešu pārsūtīšanas termiņš citu starpā ir domāts, lai dotu abām attiecīgajām dalībvalstīm nepieciešamo laiku, lai vienotos par šīs pārsūtīšanas īstenošanu, un, konkrētāk, ļaujot pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij noteikt pārsūtīšanas izpildes kārtību. Tiesa arī 2017. gada 26. jūlija spriedumā *A. S.* (C-490/16, EU:C:2017:585, 56. punkts) ir paskaidrojusi, ka Dublīnas regulas 29. panta 2. punktā ir precizētas tikai sekas, kas rodas, beidzoties 29. panta 1. punktā minētajam pārsūtīšanas izpildes termiņam.
- 13 Pretēji pirmās instances tiesai iesniedzējtiesas ieskatā Vācija vairs nav jāuzskata par “pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti” Dublīnas regulas 29. panta 2. punkta izpratnē, jo Vācijas iestādes vairs nevar veikt pārsūtīšanu uz Itāliju. Proti, B. atrodas Nīderlandē, un Nīderlandes iestādes esot noslēgušas ar Itāliju jaunu vienošanos par atbildības atzīšanu. Taču Dublīnas regulā un Tiesas judikatūrā šajā ziņā neesot ietverts skaidrojums. Ja Nīderlandē nav jāuzskata par “pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti”, rodies jautājums, vai tai pirms atpakaļuzņemšanas vai uzņemšanas pieprasījuma iesniegšanas kaut kādā veidā bija saistošs starp Vāciju un Itāliju spēkā esošais pārsūtīšanas termiņš.
- 14 Ja būtu jāpieņem, ka Vācija arī pēc Nīderlandes 2018. gada 17. marta atpakaļuzņemšanas pieprasījuma iesniegšanas Itālijai ir jāuzskata vēl par “pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti” un starp Vāciju un Itāliju spēkā esošais pārsūtīšanas termiņš pēc 18 mēnešiem – 2019. gada 4. aprīlī – ir beidzies, rodies jautājums, vai B. Nīderlandē – ceļot 2019. gada 8. marta prasību par pārsūtīšanas lēmumu – var atsaukties uz šī pārsūtīšanas termiņa beigām.
- 15 Šajā sakarā iesniedzējtiesa norāda uz 2017. gada 25. oktobra spriedumu *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805), kura 46. punktā Tiesa ir konstatējusi, ka Dublīnas regulas 27. panta 1. punkts, aplūkojot to kopsakarā ar šīs regulas 19. apsvērumu, kā arī Pamattiesību hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja rīcībā ir jābūt ātram un efektīvam tiesību aizsardzības līdzeklim, kas viņam ļauj atsaukties uz minētās regulas 29. panta 1. un 2. punktā paredzētā sešu mēnešu termiņa beigšanos, kas notikusi pēc pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanas.

- 16 Taču pretēji spriedumam *Shiri* šajā lietā esot iesaistītas vairāk nekā divas dalībvalstis. Turklāt sākotnēji starp Vāciju un Itāliju spēkā esošais pārsūtīšanas termiņš šajā lietā esot beidzies, jo ārvalstnieks ir aizbeidzis. Tāpēc spriedumu *Shiri* šajā lietā nevarot piemērot.
- 17 Šajā sakarā iesniedzējtiesa norāda, ka Tiesa Dublīnas regulas 27. panta 1. punktā paredzētā tiesību aizsardzības līdzekļa tvērumu 2016. gada 7. jūnija spriedumā *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409) un 2017. gada 26. jūlija spriedumā *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587) ir noteikusi citu starpā, ņemot vērā regulas mērķus un kopsakaru. Tā sprieduma *Mengesteab* 46. punktā un sprieduma *Ghezelbash* 52. punktā esot konstatējusi, ka regulas mērķis atbilstoši tās 9. apsvērumam ir veikt vajadzīgos uzlabojumus ne tikai Dublīnas sistēmas efektivitātē, bet arī pieteikuma iesniedzējiem sniegtajā aizsardzībā, kas tostarp tiek nodrošināta ar viņiem pieejamo efektīvo un pilnīgo tiesību aizsardzību tiesā.
- 18 Tomēr Tiesa spriedumā *Ghezelbash* esot arī uzsvērusi, ka ar Dublīnas sistēmu ir jānovērš “forum shopping”. No šī sprieduma 54. punkta izrietot, ka šādu prasību saņēmumajai tiesai nav jānosaka atbildība par patvēruma pieteikuma izskatīšanu noteiktai dalībvalstij atbilstoši tam, kas tūk prasītājam.
- 19 Tāpēc iesniedzējtiesas ieskatā, pamatojoties uz Dublīnas regulas 27. panta 1. punktu, ārvalstniekam nav iespējas trešajā dalībvalstī apstrīdēt jau starp divām dalībvalstīm noslēgtu vienošanos par atbildības atzīšanu. Atšķirīga interpretācija nozīmētu, ka ārvalstnieks tiktu mudināts apzināti rūpēties par to, ka viņš netiek pakļauts to iestāžu kontrolei, kuras ir atbildīgas par pārsūtīšanas īstenošanu, lai šo pārsūtīšanu novērstu un pēc tam varētu argumentēt, ka atbildība vienkāršu termiņa beigu dēļ ir tikusi nodota citai dalībvalstij.